

Есмахан Айкол - „Хотел БОСФОР“

Кръжа като ненормална около книжарницата. Място за паркиране няма. Половинчасовият тур в ранната утрин, за да открия място за паркиране, направо ме влудява. Непоносимо е. Какво ли би се случило, ако действително лудна? Биха ли ми се притекли на помощ бакалинът, продавачът на чай? А и да ми се притекат, какво? Тъй че се стараех да не полудявам.

Тъкмо тогава, докато се опитвах да се самоубеждавам по въпроса с полудяването, някакъв мъж отвори вратата на автомобила си. Благодаря ти, Господи! Само че ненапрасно е речено – докато рабът божи не е притиснат, помощ в нужния момент не ще му бъде оказана.

Хуан Антонио, тоест моят Фофо, е лудо влюбен от две седмици. В същинския смисъл на думата е като луд. Запознали се в края на седмицата, когато Фофо прекара уикенда си в Шиле. Впрочем, не е много за вярване, че са се запознали в Шиле, а не доста преди това в Истанбул. Както и да е, запознали се, обикнали се. Алфонсо е преподавател в Испанския културен център. А Фофо? А Фофо уж ми помага в книжарницата. Нека не бъде несправедлива, допреди две седмици той действително ми помагаше. Сега лицето му е като на човек, зърнал Рая. У дома се срещаме, естествено, когато идваше да се преоблече, ала само толкоз. И съвсем справедливо ще е, ако вметна, че за две седмици не сме разговаряли дори двайсет минути.

Всеки ден книжарницата отварям аз, понеже Фофо е като влюбена пеперуда. Това означава, че всеки ден ставам рано, поради което вечер се просвам в леглото, капнала от умора. Накратко – никакъв нощен живот, никакви срещи с приятели. За известно време не успях да се виждам редовно дори с Ляле.

Добре поне, че си харесвам работата. Много повече обаче ми харесваше, когато не се налагаше да стоя по десет часа в книжарницата.

„Има ли нещо по-естествено от това човек, който обича да чете детективски романи, да обича да продава детективски романи?“ – казваше Фофо. Вярно е, и аз така разсъждавах, когато отворих книжарницата. Пътят на разума е един.

Благодарение на любимата си книжарница познавам всеки читател на детективски романи в Истанбул, както и всеки, чийто път минава през Истанбул и Куледиби. Преди три години, когато току-що бях отворила книжарницата, един от първите ми клиенти беше Мик Джагър. Първоначално не повярвах на очите си. Страхотно се развълнувах. Наистина не му поисках автограф. Едва се сдържах, но не му предложих и да се снимаме. Дори не подказах, че съм го познала. Ляле направо ме скъса от подигравки после. „Понякога – казваше тя – те хваща немският запек.“ Всъщност смятам, че не става дума за немското в мен, а за глупостта, която от време на време ме завладява. Трудна ситуация – нека споделя причината, поради която не подказах с нищо, че съм познала Мик Джагър: просто защото не се връзваше с реномето ми на делова работеща жена... Когато отворих книжарницата, си въобразявах, че съм Гюлер Сабанджъ. Както и да е, това ми душевно състояние не трая дълго. Впрочем, върши ли тежка работа по десет часа на ден, човек постепенно започва да се усеща като чистачката Хавва ханъм. И отново съм спокойна както преди: и работата овладях здравата, и материални проблеми вече си нямам. Мисля, между другото, да разговарям с Фофо – ако глупавото му любовно състояние се проточи и ако не възнамерява да се връща в книжарницата, ще се наложи да взема някой друг на негово място. Нашият Фофо има ум на домакиня от средната класа. Това не е клюка, казвам му го право в очите. Нали съществуват жени, които още щом си намерят мъжа, на когото могат да разчитат, моментално зарязват работата... И когато един ден се разведат, направо се чудят какво да правят.

Това не му е за пръв път на Фофо. Приблизително две години преди да се запознаем, в родната си Гранада той се влюбил в някакъв турчин и го последвал в Истанбул. Зарязал тамошната си работа, грабнал си раницата и хванал самолета. Любимият му, Али, се оказа от костюмарите, беше адвокат. Човек можеше да настръхне дори само от възгледите му. Колко ли би могла да продължи връзката на нашия Фофо с подобен тип? Вечно повтарям, че се осланяше доста на него – с този мъж изкара около година. Мъжът криеше от приятелите си, че Фофо е негов любим. Укриваше от приятелите си и самия Фофо. Фофо обаче умираше да се запознае с приятелчетата му костюмари. Нахлуваше внезапно в кантората на въпросния мъж. „Не за своя утеха, казваше, а за да видя някой негов приятел, да се запозная с него.“ Двете с Ляле бяхме на път да откачим. Напоследък връзката му бе същинска трагедия. Фофо не мърдаше от къщи и непрекъснато зяпаше турските телевизионни канали. Е, оказа се от полза – понаучи турски език. Сега говори тъп телевизионен турски: „Здравейте, деца, днес съм бомба.“ Или: „Нямай грижа!“ Но както и да е, всеки телевизионен маниак го разбира.

След като бе преодолян проблемът Али обаче, животът ни навлезе в обичайното си русло. Фофо се премести в моя дом и започна да работи в книжарницата. Миличкият ми Фофо, като малко дете е в тоя живот. Да видим какво ли го чака сега с новия човек. Втора седмица съм съкрушена.

Все още не бях се запознала с неговия любим. Разпитвах Фофо в кратките ни срещи, но той все пак в момента е влюбен, може ли да се вярва на думите му?

И Ляле е угрижена, макар че се опитва да не го показва. „Ама и ти си се превърнала в туркиня – казва ми тя. – Заприличала си на някоя турска майка.“ Според мен не знае какво говори. Сякаш самата тя е много по-различна. Всъщност и двете, понеже отлично познаваме Фофо и понеже знаем как се хвали, сме доста угрижени. Дори повече от угрижени... Направо съм изнервена.

Ето защо съм толкова бясна, че не откривам място за паркиране.

Най-напред ще отвориш книжарницата, ще проветриш, ще изпиеш една-две чаши кафе и едва тогава започваш деня си, нали така? Да, ама не. Още докато пъхам ключа в ключалката, телефонът извънпява. Бързането ме отвращава; припряно отварям вратата, мятам се към телефона. Игрив, приятен женски глас, говорещ немски. Рано-рано. Това ми е в повече. Една радостна жена в такъв час не е нещо за пренебрегване.

– Взех номера от майка ти, а нейният – от берлинския телефонен указател.

– Да – казвам. – Но коя сте вие?

А-а-а! Петра била! Моя приятелка от университета. Цяла вечност, откакто не сме се виждали, е, най-малкото са пет-десет години. В действителност имах възможност да следя развитието на Петра – от пресата, от тук, от там. Тъй или иначе, Петра е моята най-прочута приятелка. Тя е звезда, не в световното кино, но в немското. Впрочем, успяха ли немците до днес да създадат друга филмова звезда освен Марлене Дитрих? Макар тя да е по-скоро американска, отколкото немска звезда.

За какво говорех?

Петра учеше в театралния факултет на нашия институт. След дипломирането аз с раница на гръб тръгнах да си търся нов град, с две думи – никоя от нас не се обади на другата. Все така се случва, нали?

Още докато бях в Берлин, Петра бе почнала да се появява на телевизионния екран. Дори успя да грабне роля в един от филмите на най-прочутия немски телевизионен сериал „Местопрестъпление“. Когато пребивавах в Германия през десетте и повече години, в които така и не се видяхме, не пропусках кинопродукция с нейно участие, дори бях изгледала немски филм – прожектираха го на Истанбулския филмов фестивал – единствено защото тя играеше в него.

Следях филмите ѝ, не пропусках интервютата с нея в различни списания, но нали човек развива чувство за малоценност пред приятелите си, станали известни, нали все си вика: „Ако го срещна на улицата, няма да ме познае“. Или знам ли. „Ако телефонирам, ако секретарката ѝ не ми уреди среща...“ Ей такива чувства ме владееха по отношение на Петра. Макар за подобни чувства да нямаше никакъв разумен повод. Тъй или иначе, нито се бяхме срещали на улицата, нито ѝ бях телефонирала. Накратко, не знаех дали си е вирнала носа или не. А сега, точно като в романите, „на другия край на линията“ беше Петра. Щом ме търси, значи или не си е вирнала носа, или вече не е знаменитост. А е една нещастница, изгубила своята известност, преживяваща благодарение на прочутите немски социални помощи, подритвана от чиновниците в същите служби за социални помощи, които си го изкарват на нея, преди да получи мизерното подаяние от държавата. Вероятно тая история със социалната помощ трябва да е отекнала силно в душата ѝ и сега се опитва да намери изход. Вероятно ме търси или защото се нуждае от заем, или пък от работа. Заем мога да ѝ дам, разполагам с малко пари; приятелите ми смятат, че в това отношение съм по-щедра от Германската държава. Ако пък търси работа, още днес бих могла да поговоря с Фофо. Тоест и по двата въпроса „гласът от другия край на линията“ беше откъм правилния край на линията.

– Изгубих следите ти – говореше тя. – Толкова се мъчех да те открия, че срещнех ли някого от старите ни познати, всеки път питах за теб. Вчера на премиерата на един филм срещнах Алекс. Живее в Берлин, бил оператор. Каза ми, че преди няколко лета те видял в Берлин и че си отседнала при майка си. Тъкмо тогава ми хрумна да потърся майка ти и да я питам за теб. Каква голяма глупост, че досега не ми беше хрумвало. Добре, но ти пък защо не ме потърси?

Не можех да кажа каквото исках, втрещих се. Не бях и в настроение да изрека: „Не те потърсих, тъй като стана известна“. А и не съм си въобразявала, че сме кръвни сестри, които трябва да си вървят по петите.

– Ще дойдеш ли в Германия – попита тя.

– Знам ли – отвърнах аз, въпреки че в този момент няхах подобно намерение; сигурно бих отишла единствено за да видя Петра. Зарадва ме, че не е самовлюбена, макар все още да беше известна. В крайна сметка си заслужаваше да отскоча до Германия дори само за да се видя с нея отново.

След като затворих телефона, най-малко десет минути се взирах в напомнящия черна змийска опашка шнур на телефона върху масата. Не защото бях примряла от възторг, не защото си казвах я какъв полезен апарат, а от сливане. Петра пристигаше! Щеше да изпълнява главната роля в съвместна турско-германска продукция, която предстоеше да се реализира в Истанбул и щеше да остане повече от месец: не искаше нито заем, нито работа, нито да живее у дома, докато снимаха филма. А само пак да се види с мен, да си поклокарстваме като две стари приятелки, искаше единствено да сподели тайната кой крем против бръчки премахва торбичките под очите или, знам ли, да ми разкрие изобретения от самата нея метод за почистване на варовиковите отлагания по кухненската мивка, без да се поврежда емайлт ѝ. Тоест, искаше да вършим нещата, каквито вършат две приятелки: сякаш никога не е била известна.

Мобилизирах се, реших да си направя кафе, макар да бе късно. Книжарницата разполага с кътче, което използваме като кухня, и аз, и Фофо пием такива количества чай и кафе, че ако през цялото време поръчвахме на Реджаи да ни носи чай от кварталното кафене на ъгъла, вероятно щяхме да сме изхарчили всичките си пари за чай. Е, от време на време попривеждахме в ред тази кухня, иначе, току-виж, сме го

подтикнали да замени бидонвила си с небостъргач, който би се изравнил със земята още при първото земетресение от 5,8 степен.

Всъщност за разлика от бездушните автомати за чай и кафе, аз обожавам продавачите на чай... Първо, продавачът на чай знае вашето име, знае сладко или не пиете кафето си, знае кога пиете чай и кога кафе. Ако вашият продавач на чай е като нашия Реджай, той знае кога сте се разделили с любимия, кога сте се сдобрили, до колко часа предната вечер не сте си били у дома или пък сте прекарвали вечерта пред телевизора вкъщи, накратко – знае повече от необходимото. Ако не членувате в нелегална организация, пак не трябва да се безпокоите от продавачите на чай. Защото в Истанбул е изградена толкова мощна и сигурна мрежа за клюки, че всеки е наясно с информацията от този тип, свързани с вас. Тъй че една по-малко или една повече, няма никакво значение. Естествено, в огромен град като Истанбул не е лесно клюките да се поддържат свежи по всяко време. По тази причина турците постоянно говорят по мобилните си телефони – наред улицата, по време на обяд с любимата, дори в театъра или в киносалона. Страшно бях любопитна да разбера дали Греъм Бел не е от турски произход и ако не е, как ли турците са допуснали друга нация да грабне откривателството на това изобретение, по което така настъргено си падат.

Вечерта пак се прибрах капнала от умора. Изпитвам отвращение към подобни дни. От една страна – клиентите, от друга – неспиращият да звъни телефон, посетителите... Същинска неразбория. Сили не ми бяха останали да заключат вратата на книжарницата, да завъртят ключа, а като капак бях изтърпяла наказанието да отида на работа с кола. Колата в Истанбул е тормоз за всеки човек, никак не му улеснява живота. То и пътищата са доста тесни, древен град, разбира се, особено пък в квартала, където е моята книжарница; Куледиби съществува от времето на генуезците.

Освен това понякога си мисля дали всеки отделен човек не е на улицата във всяка една минута и как пък от десет милиона жители нито един денонощно не се прибира у дома си. Улиците непрестанно бълват хора, бълват автомобили. Десет милиона население, лесно е да се каже. Колкото цяла държава.